

Da li je milijarda evra premije stvarno tako daleko?

Piše:
Branko Pavlović,
član Izvršnog odbora
Generali osiguranja i
predsednik Udruženja
aktuara Srbije

■ Svi navedeni entiteti u ovom članku su u 2016. godini prikupili više od 170 miliona evra premije, što zajedno sa premijom osiguravajućih kompanija iznosi oko 900 miliona evra premije

Po zvaničnim podacima Narodne banke premija osiguranja u Srbiji u 2016. godini je prešla 720 miliona evra, dok je 2006. godine iznosila 485 miliona evra. Ukoliko bi se nastavio sličan trend rasta premije, trebalo bi skoro deset godina da domaće tržište osiguranja dostigne magičnu cifru od milijardu evra. Podaci se odnose na premiju koju su prikupile srpske komercijalne osiguravajuće kompanije. Pored komercijalnih osiguravajućih kompanija u Srbiji i drugi entiteti prikupljaju premiju, nose rizik i plaćaju štete. Pojedini entiteti premiju dobijaju od osiguravajućih kompanija (reosiguravajuće kompanije i Garantni fond Udruženja osiguravača Srbije), drugi premiju dobijaju od banaka (Nacionalna korporacija za osiguranje stambenih kredita i Agencija

za osiguranje depozita), treći se bore za klijente na istom tržištu kao i osiguravajuće kompanije (dobrovoljno zdravstveno osiguranje Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje i osiguranje potraživanja iz inostranstva Agencije za osiguranje i finansiranje izvoza Republike Srbije), dok Kompenzacioni fond Republike Srbije štete isplaćuje na osnovu uplata iz budžeta.

Reosiguravajuće kompanije

Zakon o osiguranju definiše reosiguravajuću kompaniju kao pravno lice sa sedištem u Republici koja je u registar nadležnog organa upisana na osnovu dozvole Narodne banke Srbije za obavljanje poslova reosiguranja. Delatnost osiguranja čine poslovi osiguranja, uključujući i saosiguranje, poslovi reosiguranja, poslovi posredovanja

u osiguranju i poslovi zastupanja u osiguranju. Prema kriterijumu deljenja rizika i pokrivanja obaveza koje se preuzimaju u osiguranje, pravi se razlika između pojmova: osiguranje, saosiguranje i reosiguranje. Pravno gledano, razlika između osiguranja i reosiguranja je samo kvantitativna, budući da se u oba slučaja zasnivaju pravni odnosi identični po svojoj prirodi. Međutim, između reosiguranja i saosiguranja, i pored činjenice da u osnovi imaju isti cilj, postoje značajne razlike pravne prirode. Naime, osnovna razlika je u raspodeli rizika: kod saosiguranja u pitanju je horizontalna raspodela rizika, dok je kod reosiguranja reč o vertikalnoj raspodeli rizika. Poslovi reosiguranja su zaključivanje i izvršavanje ugovora o reosiguranju kojim se osigurani višak rizika

iznad samopridržaja društva za osiguranje prenosi i reosiguranje. Na reosiguravajuće kompanije se shodno primenjuju propisi koji važe za osiguravajuće kompanije.

Garantni fond pri Udruženju osiguravača Srbije (GF)

Osnovan je u skladu sa Zakonom o osiguranju imovine i lica iz 1996. godine i otpočeo je sa radom u julu 1997. godine. Sredstva Garantnog fonda za podmirenje obaveza i pokrivanje troškova poslovanja GF obrazuju se doprinosima društava za osiguranje putem izdvajanja iz premije obaveznih osiguranja, iz sredstava ostvarenih od regresnih zahteva prema licima koja nisu zaključila ugovor o obaveznom osiguranju i iz drugih sredstava u skladu sa zakonom. GF prima zahteve za naknadu štete, vrši procenu, likvidaciju i isplatu naknade štete, i ostvaruje regresne zahteve u vezi sa korišćenjem sredstava Garantnog fonda. GF ima obavezu da isplati naknadu štete u istom obimu i prema istim uslovima kao da je na dan nastanka štete bio zaključen ugovor o obaveznom osiguranju. Pravo na naknadu štete iz sredstava Garantnog fonda imaju oštećena lica koja su pretrpela štetu u saobraćajnoj nezgodi u slučajevima štete od upotrebe: prevoznog sredstva čiji vlasnik nije zaključio ugovor o obaveznom osiguranju, nepoznatog vozila ili vozila koja su bila osigurana kod osiguravajućih društava nad kojima je pokrenut stečajni postupak.

Nacionalna korporacija za osiguranje stambenih kredita (NKOSK)

Osnovana je Zakonom o NKOSK u maju 2004. godine. Koncept Nacionalne korporacije baziran je na kanadskom modelu. Nacionalna korporacija je uspela da svojim delovanjem značajno poboljša uslove koji vladaju na tržištu stambenih kredita u Srbiji. NKOSK osigurava kredite koje banke odobravaju fizičkim licima za kupovinu, adaptaciju i izgradnju nekretnina, a koji su obezbeđeni hipotekom. Prihvatanjem kredita, NKOSK preuzima deo rizika nenaplativosti tog kredita, što u praksi znači da 75 odsto neto gubitka banke po osnovu nenaplaćenog kredita snosi Nacionalna korporacija. Preuzimanjem dela rizika, NKOSK snižava ukupan rizik banke, što utiče na smanjenje kamatne stope koju banka naplaćuje svom klijentu.

Agencija za osiguranje depozita (AOD)

AOD je specijalizovana državna institucija čiju osnovnu delatnost predstavlja osiguranje depozita. Sistem osiguranja depozita fizičkih lica uveden je 2005. godine stupanjem na snagu Zakona o osiguranju depozita. Izmenama ovog Zakona iz 2008. i 2010. godine i donošenjem novog Zakona 2015. godine, proširene su kategorije

deponenata čiji su depoziti osigurani i povećan je osigurani iznos. Sistem osiguranja depozita obuhvata sledeće kategorije deponenata: fizička lica, preduzetnike, mikro pravna lica, mala pravna lica i srednja pravna lica. Osigurani iznos depozita je 50.000 evra po deponentu u svakoj banci. Cilj osiguranja depozita je da se deponentima pruži sigurnost uloga i da se doprinese opštoj stabilnosti finansijskog sistema zemlje. Banka je dužna da depozite fizičkih lica, preduzetnika, mikro, malih i sred-

Već u 2017. godini ukupna premija svih entiteta koji se bave osiguranjem će se približiti, a ukoliko kurs evra na kraju godine ostane oko 119 dinara, i dostići milijardu evra

njih pravnih lica osigura kod Agencije za osiguranje depozita. Osiguranje depozita besplatno je za sve deponente, dok premiju plaća banka. U slučaju stečaja, odnosno likvidacije banke uloga Agencije za osiguranje depozita je da omogući brzu isplatu štete u iznosu deponovanih sredstava. Isplatu osiguranih depozita garantuje Republika Srbija.

Dobrovoljno zdravstveno osiguranje Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje (RFZO)

RFZO obavlja poslove dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja sa ciljem da građanima omogući prava koja nisu obuhvaćena obaveznom zdravstvenim osiguranjem, slično kao i komercijalne osiguravajuće kompanije. Dobrovoljno zdravstveno osiguranje RFZO je namenjeno osobama koje imaju obavezno zdravstveno osiguranje, ali žele drugu vrstu zdravstvenih usluga od onih koje su obuhvaćene obaveznom zdravstvenim osiguranjem, veći obim i sadržaj zdravstvenih usluga od onih koje su obuhvaćene obaveznom zdravstvenim osiguranjem i viši standard zdravstvenih usluga i koje su spremne da Fondu plaćaju odgovarajuću premiju. Dobrovoljnim zdravstvenim osiguranjem u RFZO može se ostvariti pravo na: refundaciju troškova stomatološke zdravstvene zaštite, refundaciju troškova specijalističkih pregleda i dijagnostike, ugovorene naknade za slučaj postavljenih dijagnoza za težu bolest i izvršenu hiruršku intervenciju, ugovorenu naknadu za slučaj bolničkog lečenja i bolovanja zbog težih bolesti i hirurških intervencija, ugovorenu naknadu za slučaj bolničkog lečenja bez obzira na uzrok i refundaciju troškova hitne i neodložne zdravstvene zaštite za vreme puta i boravka u inostranstvu.

Osiguranje potraživanja iz inostranstva Agencije za osiguranje i finansiranje izvoza Republike Srbije (AOFI)

AOFI je zvanična izvožno-kreditna agencija Republike Srbije koju je osnovala Republika Srbija 2005. godine, posebnim zakonom o AOFI, radi podsticanja i unapređenja izvoza i razvoja ekonomskih odnosa sa inostranstvom. Delatnost Agencije za osiguranje i finansiranje izvoza su poslovi osiguranja i finansiranja izvoza za srpska izvožno orijentisana preduzeća. Osnovni cilj AOFI je da podstiče i unapređuje izvoz primenom sledećih principa poslovne politike: očuvanje realne vrednosti kapitala, kvalitetna procena kreditne sposobnosti komitenata u cilju obezbeđivanja sigurnosti plasmana i naplate, podsticanje izvoza stalnim unapređenjem i razvijanjem delatnosti AOFI iz oblasti osiguranja potraživanja i zaštita interesa akcionara.

Kompenzacioni fond Republike Srbije (KF)

Osnovan je u decembru 2009. godine Zakonom o javnim skladištima za poljoprivredne proizvode. Uloga Kompenzacionog fonda u sistemu javnih skladišta jeste da garantuje kvalitet i kvantitet uskladištene robe. U slučaju štete nad uskladištenom robom, ukoliko štetu ne isplati javno skladište, to će učiniti KF. Na taj način poljoprivredni proizvođači, deponenti Fonda, znaju da u svakom trenutku mogu podići iz skladišta robu u količini i kvalitetu koji su navedeni na robnom zapisu. U slučaju štete, Kompenzacioni fond isplaćuje štetu iz sredstava koja dolaze iz budžeta, od uplaćenih godišnjih članarina javnih skladišta i iznosa koja javna skladišta uplaćuju KF za svaku uskladištenu tonu robe.

Sustiže se milijarda evra premije

Ne treba zaboraviti ni fondove obaveznog socijalnog osiguranja (PIO i RFZO), ali oni su ipak različita kategorija osiguranja, pa njihova premija neće biti razmatrana.

Svi navedeni entiteti su u 2016. godini prikupili preko 170 miliona evra premije, što zajedno sa premijom osiguravajućih kompanija iznosi oko 900 miliona premije. Premija osiguranja koja prelazi u druga pravna lica iz osiguravajućih kompanija (reosiguravajuće kompanije i Garantni fond) ovde se ponovo računa po istom principu kao što je premija saosiguranja deo zvanične statistike od 720 miliona evra premije osiguranja.

Premija osiguravajućih kompanija raste 5-10 odsto godišnje, dok premija ostalih entiteta raste i brže. Već u 2017. godini ukupna premija svih entiteta koji se bave osiguranjem će se približiti, a ukoliko kurs evra na kraju godine ostane oko 119 dinara, i dostići milijardu evra. ■

